

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Adresa: Rimski trg 46,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 482 828
fax: +382 20 482 926
www.mpr.gov.me

AKCIONI PLAN ZA SUZBIJANJE NELEGALNE EKSPLOATACIJE RJEČNIH NANOSA IZ VODOTOKA 2019 – 2021 GODINE

Podgorica, maj 2019. godine

U cilju suzbijanja neplanske i nelegalne eksploatacije šljunka i pijeska, devastacije prostora, zaštite životne sredine, kao i poboljšanja stanja rječnih tokova, tokom trajanja i nakon Moratorijuma na eksploataciju rječnih nanosa, sprovede se neophodne aktivnosti Akcionom planom za suzbijanje nelegalne eksploatacije rječnih nanosa iz vodotoka 2019 - 2021 godine, čiji je krajnji cilj uspostavljanje sistema održivog korišćenja voda i vodnih resursa.

U prethodnom periodu, uveden je Moratorijum na eksploataciju šljunka i pijeska iz rječnih korita, aprila 2017. godine, iz razloga dodatnog unaprjeđenja brige o zaštiti rječnih tokova i zaštiti od voda, ali i suzbijanja nelegalne eksploatacije materijala iz vodotoka. Obrazovan je koordinacioni tim koji je bio zadužen da u kontinuitetu vrši praćenje realizacije planiranih aktivnosti tokom trajanja Moratorijuma. Sprovedene su neophodne aktivnosti definisane Akcionim planom za održivu eksploataciju šljunka i pijeska u rječnim koritima. U cilju realizacije Akcionog plana, u skladu sa Zakonom o državnoj upravi, Uredbom su prenijeti poslovi državne uprave iz nadležnosti Uprave za inspekcijske poslove, u dijelu koji se odnosi na eksploataciju i deponovanje rječnih nanosa na vodnom zemljištu, i isti su povjereni Glavnom gradu Podgorica i opštinama: Andrijevića, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Kolašin, Mojkovac, Nikšić i Rožaje. Uredba o povjeravanju dijela poslova uprave za inspekcijske poslove lokalnim samoupravama povjereni su na period od 18 mjeseci, i ista je istekla, a u pripremi je nova uredba koja će predstavljati indikator učinka ovog Akcionog plana.

Takođe, lokalne samouprave povjerene poslove će obavljati angažovanjem svojih postojećih kapaciteta specijalizovanih za vršenje poslova kontrole, a bez potrebe za obezbjeđivanjem značajnijih dodatnih sredstava, što dokazuje iskustvo u prethodnom periodu. Ukupno je izvršeno 353 inspekcijskih kontrola i to: 257 redovnih kontrola, 14 kontrolnih pregleda i 82 pregleda po inicijativama. Ukupan broj upućenih inicijativa je 54 (usmene prijave + zavedene prijave). Treba istaći da su i građani aktivno učestvovali u suzbijanju nelegalne eksploatacije, te je na kontakt telefon i e-mail adresu u Upravi za vode, a sve u cilju efikasne komunikacije i uključivanja javnosti, zainteresovanih organizacija i pojedinaca, pristigla 31 prijava. U izvještajnom periodu realizacije Akcionog plana preduzete su sljedeće upravne mjere i radnje: 25 mjera ukazivanjem na zapisnik, 7 mjera je izrečeno rješenjem, 15 prekršajnih naloga na licu mjesta, 7 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka kod nadležnog suda i 8 krivičnih prijava protiv NN lica.

Kako bi se nastavilo sa daljim aktivnostima tokom trajanja Moratorijuma sprovede se Akcioni plan za suzbijanje nelegalne eksploatacije rječnih nanosa iz vodotoka 2019 - 2021 godine, kojim će se postići efikasniji nadzor nad aktivnostima nelegalne eksploatacije, obezbjeđenje kontinuiranog monitoringa i izvještavanja o stanju na vodotocima kao i sprovođenje mjera kaznene politike u sankcionisanju počinitelaca bespravnih aktivnosti.

Planirane mjere i aktivnosti kroz Akcioni plan razrađuju postavljeni operativni cilj, definišu aktivnosti za implementaciju ključnih mjera, njihove nosioce, dinamiku, kao i indikatore rezultata kojima će se pratiti stepen njihove realizacije.

Operativni cilj Akcionog plana je smanjenje nelegalne eksploatacije rječnih nanosa iz vodotoka koji će se realizovati kroz:

- poboljšanje stanja vodotoka, u djelovima ugroženim nelegalnom eksploatacijom;
- uključenost svih relevantnih institucija u okviru suzbijanja nelegalne eksploatacije;
- smanjenje broj aktera koji vrše nelegalnu eksploataciju materijala iz vodotoka;
- uspostavljanje kontinuiranog monitoringa lokacija definisanih kao ranjive usled nelegalne eksploatacije šljunka i pijeska.

U okviru efikasnijeg nadzora nad aktivnostima nelegalne eksploatacije materijala iz vodotoka ovim akcionim planom planirane su tri mjere.

Mjera 1. - Uspostavljanje međuinstitucionalnog mehanizama za zaustavljanje nelegalne eksploatacije materijala iz rječnih korita. Ovom mjerom će se uspostaviti jasna uloga svih institucija prepoznatih kao odgovornih za aktivnost suzbijanja nelegalne eksploatacije pijeska i šljunka iz vodotoka i vodnog zemljišta uz koordinaciju Uprave za vode. Svi subjekti će biti upoznati sa svojim obavezama koje je potrebno ispuniti radi davanja jasne poruke, da se ovakvim pristupom može uspostaviti kontrola nad nelegalnim aktivnostima eksploatacije materijala iz vodotoka.

Aktivnosti za realizaciju Mjere 1.

Shodno članu 37 Zakona o državnoj upravi pripremi će Predlog Uredbe o povjeravanju dijela poslova Uprave za inspekcijske poslove Glavnom Gradu Podgorica i opštinama Andrijevića, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Kolašin, Mojkovac, Nikšić i Rožaje, kojom će se povjeriti poslovi lokalnim samoupravama na čijim teritorijama su vodotoci, odnosno njihovim komunalnim policijama, a u Opštini Gusinje i Opštini Andrijevića – komunalnoj inspekciji.

Takođe, ovom aktivnošću uspostaviće se Koordinacioni tim za suzbijanje nelegalne eksploatacije materijala, sastavljen od predstavnika Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Uprave za vode, Uprave za inspekcijske poslove, Uprave policije, Komunalne policije, Komunalne inspekcije i druge identifikovane institucije, kao i uspostaviti e-služba za prosljeđivanje prijave dostavljenih e-putem ka Koordinacionom timu i pokrenuti medijska kampanja.

Rok za realizaciju navedenih aktivnosti iz Mjere 1. – II kvartal 2019. godine

Institucije odgovorne za implementaciju: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (MPRR), Uprava za vode (UZV), Uprave za inspekcijske poslove (UIP), Uprave policije (UP), Državno tužilaštvo (DT), Lokalne samouprave, Komunalna policija, Komunalna inspekcija.

Mjera 2. - Organizacija nadzora i kontrole nelegalne eksploatacije na Morači

Ovom mjerom sprovešće se pojačana kontrola ugroženih lokacija nelegalnom eksploatacijom šljunka i pijeska na rijeci Morači

Aktivnosti planirane ovom mjerom obuhvataju pripremu Plana kontrole od strane koordinacionog tima nad definisanim lokacijama ugroženim nelegalnom eksploatacijom šljunka i pijeska na rijeci Morači i priprema i dostava mjesečnih izvještaja od strane Koordinacionog tima o izvršenim kontrolama i aktivnostima iz svoje nadležnosti i njihovo dostavljanje Upravi za vode.

Rok za implementaciju Mjere 2.

Priprema Plana kontrole – rok za implementaciju III Kvartal 2019. godine

Priprema i dostava mjesečnih izvještaja od strane koordinacionog tima o izvršenim kontrolama i aktivnostima iz svoje nadležnosti i njihovo dostavljanje Upravi za vode – rok za implementaciju - IV kvartal 2021. godine.

Institucije odgovorne za implementaciju: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (MPRR), Uprava za vode (UZV), Uprave za inspekcijske poslove (UIP), Uprave policije (UP), Glavni Grad Podgorica, Komunalna policija, Komunalna inspekcija i JP Regionalni vodovod.

Mjera 3. - Organizacija nadzora i kontrole nelegalne eksploatacije na ostalim vodotocima

Aktivnosti planirane ovom mjerom podrazumijevaju koordinisanu kontrolu i sankcionisanje nelegalne eksploatacije šljunka i pijeska na sve ostale vodotoke u skladu sa prethodno definisanim mehanizmom. Koordinacioni tim će pripremiti Plan kontrole nad definisanim lokacijama ugroženim nelegalnom eksploatacijom šljunka i pijeska na ostalim vodotocima i dostavljati mjesečne izvještaje o izvršenim kontrolama i aktivnostima iz svoje nadležnosti i iste dostaviti Upravi za vode.

Rok za implementaciju Mjere 3.

Priprema Plana kontrole – rok za implementaciju III Kvartal 2019. godine

Priprema i dostava mjesečnih izvještaja od strane koordinacionog tima o izvršenim kontrolama i aktivnostima iz svoje nadležnosti i njihovo dostavljanje Upravi za vode – rok za implementaciju - IV kvartal 2021. godine

Institucije odgovorne za implementaciju: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (MPRR), Uprava za vode (UZV), Uprave za inspekcijske poslove (UIP), Uprave policije (UP), Lokalne samouprave, Komunalna policija, Komunalna inspekcija.

Mjera 4. - Upoznavanje javnosti sa kampanjom i organizacijom okruglih stolova

U cilju obezbjeđenja kontinuiranog monitoring i izvještavanja o stanju na vodotocima Akcionim planom obuhvaćena je mjera upoznavanja javnosti sa kampanjom i organizacija okruglih stolova.

Ovom mjerom obezbijediće se redovna informisanost o preduzetim aktivnostima na zaštiti vodotoka, kvalitetnom planiranju i sprječavanju dalje degradacije i podići svijesti građana o značaju očuvanja vodotoka i sprječavanju nelegalnih aktivnosti eksploatacije šljunka i pijeska, kao i medijska promocija značaja preduzetih aktivnosti.

Aktivnosti planirane ovom mjerom obuhvataju:

-Organizaciju Okruglog stola na temu očuvanja vodotoka, sa prezentacijom postignutih rezultata Koordinacionog tima, uz iskustva međunarodnih organizacija ICPDR (Međunarodna komisija za zaštitu sliva rijeke Dunav) i Savske komisije - rok za implementaciju IV Kvartal 2019. godine

-Prezentaciju Vodnog informacionog sistema pomoću koga će se vizuelno prikazati svi lokaliteti na Grnčaru i Limu na kojima će se vršiti eksploatacija materijala - rok za implementaciju IV Kvartal 2019. godine

-Praćenje realizacije potpisanih Ugovora o koneksijama za eksploataciju šljunka i pijeska iz Grnčara i Lima i redovno izvještavanje Koordinacionom timu - rok za implementaciju –IV Kvartal 2021. godine

-Pripremu dinamičkog plana za izradu Projekata održive eksploatacije šljunka i pijeska iz ostalih vodotoka - rok za implementaciju II Kvartal 2020. godine

Institucije odgovorne za implementaciju: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (MPRR) i Uprava za vode (UZV).

Mjera 5. - Sprovođenje mjera kaznene politike

Mjere kaznene politike u sankcionisanju počinitelaca bespravnih aktivnosti smanjiće procenat lokacija prepoznatih kao ugrožene nelegalnom eksploatacijom šljunka i pijeska, na način što će se povećati broj prijava, efikasnije postupati po podnesenim prijavama, voditi evidencija o podnesenim prijavama i realizovanim aktivnostima na osnovu istih, kao i unaprijediti saradnja UIP, UP i DT u procesuiranju krivičnih djela učinjenih u oblasti voda.

Aktivnosti planirane ovom mjerom obuhvataju:

-Zajednički rad nadležnih organa na otkrivanju počinitelaca i suzbijanju nelegalne eksploatacije šljunka i pijeska iz rječnih korita - rok za implementaciju – kontinuirano;

-Uvođenje procedure redovnog izvještavanja o stanju na vodotocima i hidromorfološkim promjenama usled antropogenih uticaja (nelegalne eksploatacije materijala ili nekih drugih aktivnosti) - rok za implementaciju IV Kvartal 2019. godine;

-Uspostavljanje mehanizama saradnje UIP, UP i DT u procesuiranju krivičnih djela učinjenih nelegalnom eksploatacijom materijala iz vodotoka - rok za implementaciju III Kvartal 2019. godine;

Institucije odgovorne za implementaciju: Uprava za inspekcijske poslove (UIP), Uprava policije (UP), Državno tužilaštvo (DT), Komunalna policija, Komunalna inspekcija.

**AKCIONI PLAN ZA SUZBIJANJE NELEGALNE EKSPLOATACIJE RJEČNIH NANOSA IZ VODOTOKA
2019 – 2021 GODINE**

Operativni cilj: Smanjena nelegalna eksploatacija rječnih nanosa iz vodotoka

Indikator na nivou operativnog cilja:

1. Trend smanjenja nelegalne eksploatacije materijala iz vodotoka do 50% do kraja 2021. godine*

Mjera 1. Uspostavljanje međuinstitucionalnog mehanizama za zaustavljanje nelegalne eksploatacije materijala iz rječnih korita			
Opis mjere	Rok za implementaciju/period implementacije mjere	Institucija odgovorna za implementaciju	Planirana sredstva i izvori finansiranja
Ovom mjerom će se uspostaviti jasna uloga svih institucija prepoznatih kao odgovornih za aktivnost suzbijanja nelegalne eksploatacije pijeska i šljunka iz vodotoka i vodnog zemljišta uz koordinaciju Uprave za vode. Svi subjekti će biti upoznati sa svojim obavezama koje je potrebno ispuniti radi davanja jasne poruke, da se ovakvim pristupom može uspostaviti kontrola nad nelegalnim aktivnostima eksploatacije materijala iz vodotoka.	II Kvartal 2019. godine	MPPR, UZV, UIP, UP, DT, Lokalne samouprave, Komunalna policija, Komunalna inspekcija	Budžet

* Koristeći podatke kojima raspolažemo, radom Koordinacionog tima iz 2017. godine na sprovođenju Akcionog plana došlo je do povećanja legalnih prihoda u 2017. godini za 17% u odnosu na 2016. godinu, a u 2018. godini za 43% u odnosu na 2017. godinu. Analogno tome, znači da se za dvije godine smanjuje i nelegalna aktivnost u istom procentu

Opis aktivnosti / Indikatori rezultata	Rok za implementaciju/period implementacije mjere	Institucija odgovorna za implementaciju	Planirana sredstva i izvori finansiranja
1.1. Priprema Uredbe o povjeravanju dijela poslova Uprave za inspekcijske poslove Glavnom gradu Podgorica i opštinama Andrijevića, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Kolašin, Mojkovac, Nikšić i Rožaje <ul style="list-style-type: none"> • Usvojena uredba 	II Kvartal 2019. godine	MPRR, UZV	Budžet
1.2. Uspostavljanje Koordinacionog tima za suzbijanje nelegalne eksploatacije šljunka i pijeska iz vodotoka i vodnog zemljišta koji će sačinjavati sve relevantne institucije <ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljen Koordinacioni tim 	II Kvartal 2019. godine	MPRR, UZV	Budžet
1.3. Uspostavljanje e-službe za prijavu nelegalne eksploatacije <ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljena e-služba za prosljeđivanje prijave dostavljenih e-putem ka Koordinacionom timu 	II Kvartal 2019. godine	UZV	Budžet
1.4. Pokretanje medijske kampanje <ul style="list-style-type: none"> • Pokrenuta medijska kampanja 	II Kvartal 2019. godine	MPRR, UZV	Budžet
Mjera 2 Organizacija nadzora i kontrole nelegalne eksploatacije na Morači			
Opis mjere	Rok za implementaciju/period implementacije mjere	Institucija odgovorna za implementaciju	Planirana sredstva i izvori finansiranja

Ovom mjerom će se početi sa konkretnim aktivnostima pojačane kontrole ugroženih lokacija nelegalnom eksploatacijom šljunka i pijeska na rijeci Morači.	IV Kvartal 2021. godine	MPRR, UZV, UIP, UP, Glavni Grad Podgorica, Komunalna policija, Komunalna inspekcija, JP Regionalni vodovod	Budžet
Opis aktivnosti / Indikatori rezultata	Rok za implementaciju/period implementacije mjere	Institucija odgovorna za implementaciju	Planirana sredstva i izvori finansiranja
2.1. Koordinacioni tim će pripremiti Plan kontrole nad definisanim lokacijama ugroženim nelegalnom eksploatacijom šljunka i pijeska na rijeci Morači <ul style="list-style-type: none"> • Pripremljen Plan kontrole za rijeku Moraču od strane Koordinacionog tima 	III Kvartal 2019. godine	MPRR, UZV, UIP, UP, Glavni Grad Podgorica, Komunalna policija, Komunalna inspekcija JP Regionalni vodovod	Budžet
2.2. Priprema mjesečnih izvještaja od strane članova Koordinacionog tima o izvršenim kontrolama i aktivnostima iz svoje nadležnosti i njihovo dostavljanje Upravi za vode <ul style="list-style-type: none"> • Pripremljeni mjesečni izvještaji za rijeku Moraču od strane članova Koordinacionog tima i isti dostavljeni Upravi za vode 	IV Kvartal 2021. godine	UZV	Budžet
Mjera 3. Organizacija nadzora i kontrole nelegalne eksploatacije na ostalim vodotocima			
Opis mjere	Rok za implementaciju/period implementacije mjere	Institucija odgovorna za implementaciju	Planirana sredstva i izvori finansiranja
Aktivnosti na koordinisanoj kontroli i sankcionisanju nelegalne eksploatacije	IV Kvartal 2021. godine	MPRR, UZV, UIP, UP, Lokalne samouprave, Komunalna policija,	Budžet

šljunka i pijeska će se primjenjivati i na sve ostale vodotoke u skladu sa prethodno definisanim mehanizmom		Komunalna inspekcija	
Opis aktivnosti / Indikatori rezultata	Rok za implementaciju/period implementacije mjere	Institucija odgovorna za implementaciju	Planirana sredstva i izvori finansiranja
3.1. Koordinacioni tim će pripremiti Plan kontrole nad definisanim lokacijama ugroženim nelegalnom eksploatacijom šljunka i pijeska na ostalim vodotocima <ul style="list-style-type: none"> • Pripremljen Plan kontrole na ostalim vodotocima od strane Koordinacionog tima 	III Kvartal 2019. godine	MPRR, UZV, UIP, UP, Lokalne samouprave, Komunalna policija, Komunalna inspekcija	Budžet
3.2. Priprema mjesečnih izvještaja od strane članova Koordinacionog tima o izvršenim kontrolama i aktivnostima iz svoje nadležnosti (na ostalim vodotocima) i njihovo dostavljanje Upravi za vode <ul style="list-style-type: none"> • Pripremljeni mjesečni izvještaji za ostale vodotoke od strane članova Koordinacionog tima i isti dostavljeni Upravi za vode 	IV Kvartal 2021. godine	UZV	Budžet
Mjera 4. Upoznavanje javnosti sa kampanjom i organizacija okruglih stolova			
Opis mjere	Rok za implementaciju/period implementacije mjere	Institucija odgovorna za implementaciju	Planirana sredstva i izvori finansiranja
Obezbjedenje redovne informisanosti o preduzetim aktivnostima na zaštiti	IV Kvartal 2021. godine	MPRR, UZV	Budžet

vodotoka, kvalitetnom planiranju i sprječavanju dalje degradacije			
Opis aktivnosti / Indikatori rezultata	Rok za implementaciju/period implementacije mjere	Institucija odgovorna za implementaciju	Planirana sredstva i izvori finansiranja
<p>4.1. Organizacija Okruglog stola na temu očuvanja vodotoka, sa prezentacijom postignutih rezultata Koordinacionog tima, uz iskustva međunarodnih organizacija ICPDR (Međunarodna komisija za zaštitu sliva rijeke Dunav) i Savske komisije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizovan okrugli sto, broj učesnika 	IV Kvartal 2019. godine	MPRR, UZV	Sredstva obezbjeđena od strane GEF-SCCF projekta "Upravljanje slivom rijeke Drine na Zapadnom Balkanu"
<p>4.2. Prezentacija Vodnog informacionog sistema pomoću koga će se vizuelno prikazati svi lokaliteti na Grnčaru i Limu na kojima će se vršiti eksploatacija materijala</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljen i prezentovan Vodni informacioni sistem 	IV Kvartal 2019. godine	UZV, MPRR	Sredstva obezbjeđena iz IPA 2014 projekta "Jačanje kapaciteta u cilju implementacije Okvirne direktive o vodama"
<p>4.3. Praćenje realizacije potpisanih Ugovora o koncesijama za eksploataciju šljunka i pijeska iz Grnčara i Lima i redovno izvještavanje Koordinacionom timu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljeno sistematsko praćenje lokacija prethodno ugroženih nelegalnom eksploatacijom materijala iz vodotoka 	IV Kvartal 2021. godine	UZV	Budžet

<p>4.4. Priprema dinamičkog plana za izradu Projekata održive eksploatacije šljunka i pijeska iz ostalih vodotoka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urađen dinamički plan za izradu Projekata održive eksploatacije šljunka i pijeska iz ostalih vodotoka 	<p>II Kvartal 2020. godine</p>	<p>UZV</p>	<p>Budžet</p>
<p>Mjera 5. Sprovođenje mjera kaznene politike</p>			
<p>Opis aktivnosti / Indikatori rezultata</p>	<p>Rok za implementaciju/period implementacije mjere</p>	<p>Institucija odgovorna za implementaciju</p>	<p>Planirana sredstva i izvori finansiranja</p>
<p>5.1. Zajednički rad nadležnih organa na otkrivanju počinitelaca i suzbijanju nelegalne eksploatacije šljunka i pijeska iz rječnih korita</p> <ul style="list-style-type: none"> • Broj prijava i efikasnije postupanje po podnešenim prijavama u cilju suzbijanju nelegalne eksploatacije 	<p>IV Kvartal 2019. godine</p>	<p>UIP, UP, MPRR, UZV, Lokalne samouprave</p>	<p>Budžet</p>
<p>5.2. Uvođenje procedure redovnog izvještavanja o stanju na vodotocima i hidromorfološkim promjenama usled antropogenih uticaja (nelegalne eksploatacije materijala ili nekih drugih aktivnosti)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uvedeno vođenje evidencije o podnesenim prijavama i realizovanim akcijama na osnovu istih 	<p>IV Kvartal 2019. godine</p>	<p>MPRR, UZV, UIP</p>	<p>Budžet</p>
<p>5.3. Uspostavljanje mehanizama</p>	<p>III Kvartal 2019. godine</p>	<p>UIP, UP, DT, Komunalna policija,</p>	<p>Budžet</p>

<p>saradnje UIP, UP i DT u procesuiranju krivičnih djela učinjenih nelegalnom eksploatacijom materijala iz vodotoka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđena saradnja UIP, UP i DT u procesuiranju krivičnih djela učinjenih u vodoprivredi 		Komunalna inspekcija	
--	--	----------------------	--

*Napomena: Troškovi predviđeni Akcionim planom su pokriveni redovnim obavljanjem poslova državne uprave, sem u nekim slučajevima za koje će troškovi biti pokriveni kroz odobrena sredstva IPA projekata.

Koordinacioni tim će pripremiti Plan kontrole i mjesečne izvještaje koji će se dostavljati Upravi za vode.

Uprava za vode će pripremati godišnje izvještaje o sprovođenju Akcionog plana i informisati Vladu Crne Gore.